

DAMUNT DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN - JULIOL 1.996 - NÚM. 62

SANT JOAN

D A M U N T D A M U N T
Revista d'informació local
SANT JOAN (MALLORCA)

Juliol 1996 - Núm. 62

Domicili: Major, 68
07240 - SANT JOAN (MALLORCA)
Tel. 52 61 83

Director

Miquel Florit Huguet

Redacció i muntatge

Margalida Bauzá Bover

Assessorament lingüístic

Margalida Bauzá Bover

Col.laboradors

Gabriel Compahy Gayà

Joan Jaume Nigorra

Bàrbara Matas Sastre

Guillem Morlà Adrover

Joan Serra

Fotografies

Miquel Florit Huguet

Imprimex

APOSTOL Y CIVILIZADOR

Petra (Mallorca)

C O N T I N G U T

NOTÍCIES LOCALS

Pàgines 3 a 9

POEMES I GLOSES

Pàgina 10

CARTA AL SR. BISBE

Pàgina 11

ENTREVISTA

Pàgina 12

COL.LABORACIONS

Pàgines 13 i 14

ALTRES INFORMACIONS

Pàgines 15 i 16

SANT JOAN DAMUNT DAMUNT

(Col.leccionable "Fitxes a lloure"
pàgines centrals)

NOTA: Els escrits publicats sols
expressen l'opinió dels seus autors.

La revista no s'indentifica ne-
sàssariament amb el seu contingut.

APROVATS ELS PRESSUPOSTS MUNICIPALS

En el ple del Consistori del dia 4 de juny fou aprovat el pressupost municipal del 96 xifrat en 102.939.600 ₣. El PSM hi votà en contra per no contemplar cap partida per la creació d'un polígon industrial, entre altres discrepàncies.

Entre els capítols més significatius figura el d'Inversions amb una partida de quasi 47 m. Distribuïts d'aquesta manera: per a la millora i asfaltat de carrers es preveuen 10 m. Per a aquestes obres ja foren aprovades les condicions per a la seva contractació. Per camins veïnals la partida és de 25 m. Per millorament, accés i explanada de Consolació a la part de darrera cas Donalt, 5 m. Per a l'adquisició d'una finca per a un futur poliesportiu, 6 m. Per fer front a aquestes despeses es preveu un capítol de subvencions d'organismes estatals de 34 m. i una aportació municipal de 12 m.

Un altre capítol de l'ordre del dia i que fou aprovat per unanimitat foren les noves tarifes per a la transferència i tractament de residus sòlids i urbans. Aquestes tarifes seràn un afegitó a les que pagam actualment i que en el cas de les vivendes és de 3.300 ₣ anuals. Doncs ara amb l'entrada en funcionament de la planta incineradora de Son Reus, es crearan uns centres de recollida de diferents pobles, per llavors traslladar-los a la planta. Aquestes noves tarifes venen com a conseqüència de l'impost establert pel CIM fitxat en 5.442 ₣ por tona, que cobrarà a cada municipi i llavors repercutirà als veïns. Després d'un estudi quedaren establertes aquestes noves taxes anuals: 4400 ₣ per vivenda ocupada, 2200 ₣ per vivenda sense ocupar, 7300 ₣ per bars, cafès i tendes de comestibles, 17600 ₣ per a restaurants i 2920 ₣ per a altres establiments. Per enguany es va

dir que aquestes taxes es cobrarien pels mesos en què fos establert el sevei. Aquest estudi s'ha fet calculant que Sant Joan pot generar unes 548 tones de fems a l'any, amb una aportació d'un poc més de tres milions a l'any.

En el capítol de subvencions foren concedides les següents: al grup de teatre, 100.000 ₣; a la Peña Cicliste, 80.000 ₣ i a la Peña Motorista, 30.000 ₣.

FINAL DE CURS

DE L'ARXIPRESTAT

El passat dia 5 de juny es va celebrar al Santuari de Consolació, l'acte de clausura del curs parroquial de l'Arxiprestat de Petra, al que pertany la nostra Parròquia.

Hi assistiren feligresos de les diferents parròquies, acompanyats pels seus Rectors. Cada una d'aquestes comunitats foren les encarregades de preparar les diferents parts de la missa; així Sant Joan, va preparar les ofrenes que foren: flors, evangelis, cera i el pa i el vi, acompanyades d'una adequada explicació del sentit de les ofrenes.

La celebració eucarística fou presidida per Mn. Antoni Riutort, Arxipreste, acompanyat per Mn. Sebastià Salom, Vicari Episcopal de la Zona, com també pels altres rectors assistents.

Fou una vetlada ben viscuda i participada. Els diferents grups, entre altres tasques comentaren les lectures de la missa. Finalitzada la funció els assistents foren obsequiats amb una degustació de coques salades i dolces i altres menjars que havien preparat amb molt bon gust els feligresos de Sant Joan i que foren del grat de tots els presents, que feren constar la seva satisfacció per aquestes trobades de l'arxiprestat que ens ajuden a conèixer-nos millor i juntant experiències podem fer un camí parroquial més encertat.

Joan Jaume

Associació de Pares d'Alumnes **COLLEGI PÚBLIC SON JUNY**

La Festa del Sol que Balla d'aquest any va començar a l'escola Son Juny aprofitant el darrer dia de classe.

Vàrem començar fent un teatre de titelles, diversos tallers per a totes les edats, i teatre de carrer, totes les escenes van ser dirigides per Toni Bonet (Síndic), monitor de teatre de les activitats extraescolars. I finalment, amollada de coets.

A l'horabaixa hi va haver una sortida de passacarrers i capgrossos acompanyats pels xeremiers de Sant Joan, acabant a la plaça de la Constitució amb la lectura del pregó que va fer Rosa Maria Ferriol, explicant l'inici i la història de la Festa del Sol que Balla.

Seguidament hi va haver l'actuació del grup d'animació infantil anomenat "Borinots", i hi va haver gresca per a tots els nins i nines.

El dissabte s'havia organitzat un partit triangular de futbol-iniciació, convidant els equips de Montuïri i Ariany (ens havien caigut simpàtics durant la lligueta i en saben tant com nosaltres). El guanyador fou Ariany, els següents Sant Joan i el tercer Montuïri. El gol que va fer situar a Sant Joan en el segon lloc va ser una labor d'equip culminada per na Mercè Bauzà. Hi va haver medalles per a tots i un gelat.

Després, a l'església, Concert de la Coral adulta i infantil... Més tard, per a aquells que els hi agrada menjar, hi va haver un sopar per ajudar al Tercer Món.

El diumenge un gran partit de futbol entre mares i filles, al pati de l'escola (es van cansar molt, les mares). Al camp de futbol, partit entre pares i fills, amb gols de Joan Serra, d'oportunista, Tomeu Bauzà (Putxo) quant a pares i per part dels fills els golejadors van ser Joaquim Pasqual (dues vegades). El partit es va resoldre amb penaltis

(estil Eurocopa) a favor dels más joves.

Després de la missa del diumenge, de les 8 del vespre, hi va haver concert del Septet d'Orquestra Simfònica de les Illes Balears, que va interpretar obres del compositor suec Franz Berwald, i un Septet de Beethoven.

La matinada del dia 24 una petita brusquina donava la impressió d'enviar la festa a no res. Una bona amollada de coets, el sol darrera els núvols, allots impacients per començar les cucanyes, carreres de sacs, trencadissa d'olles, caramels, regals, jocs i diversió per a tots.

Missa de campanya ofertada per Onofre Torres, i xocolatada amb ensaïmada per a tothom.

Carreres de cintes a la plaça, per als nins i nines amb bicicleta per aconseguir el premi. I per acabar teatre amb dues obres dirigides per Toni Bonet (Síndic), una dels petits, "La Caputxeta Vermella", i l'altra dels més grans que representaren diverses escenes de la vida.

En fi, unes festes agradables i en les quals tothom va disfrutar.

Joan Serra

UNA PIZZERIA AL CARRER NOU

El proper mes de juliol, està prevista l'apertura, si les obres ho permeten, d'un nou establiment comercial a Sant Joan. Es tracta d'un local que despatxarà hamburgueses, pizzes i gelats, entre d'altres, i estarà ubicat al carrer Nou, número 16 (Ca Madò Puça).

L'horari d'obertura, previst inicialment, serà el dels horabaixes a partir de les sis del capvespre i els caps de setmana (tot el dia). Als propietaris d'aquest nou local, Magdalena Bauzà (Puça) i Joan Jordà, els desitjam sort i prosperitat.

FESTA DE SANT JOAN O DEL SOL QUE BALLA

Enguany el dia nuvolat i ploiver, no ens va permetre la contemplació de la sortida de sol. No obstant com és costum repicaren les campanes i es va posar la bandera al campanar. Llavors es va poder fer la missa a defora de l'Oratori, que fou oficiada pel Rector Mn. Onofre Torres. Als assistents ens feren després una bona bulla de la xocolatada amb ensaimades. Els escolars tingueren a la Plaça Constitució les seves carreres de cintes i altres jocs.

MISSA SOLEMNE. Enguany a la missa del nostre Patró es va recordar l'esdeveniment de ara fa 25 anys: la Missa Nova a la nostra Parròquia, del santjoaner Mn. Joan Barceló Company. Va esser ell qui presidí l'Eucaristia i l'acompanyaren Mn. Onofre Torres i els santjoaners Mn. Josep Estelrich, Mn. Gabriel Ferriol, Mn. P. Amador Bauzà i Mn. Antoni Oliver. El cor parroquial interpretà per primera vegada uns passatges de la missa del dia, musicats recentment pel P. Batle i acabà amb el cant de l'Himne de Sant Joan, del mestre Josep Rosselló. Abans d'acabar el Rector, en nom de la Parròquia obsequià a Mn. Barceló amb una placa com a record dels seus 25 anys de sacerdoci. Foren molts els santjoaners que hi assistiren honorant així el nostre Patró Sant Joan i felicitaren llavors Mn. Joan Barceló pel seu aniversari.

CONCERTS. A la vetlada del dissabte dia 22 les corals infantil i adulta del Col·legi Son Juny, ens oferiren un concert de cançons populars sota la direcció de Francesca Font Oliver la infantil i de Joana Estelrich Blanc l'adulta. Després de cantar per separat, al final ho feren conjuntament. Cada una de les cançons fou ben aplaudida per un públic que seguí amb interès el concert.

El diumenge, també a la vetlada, el concert fou a càrreg d'una petita agrupació de músics de la Filarmònica de les Illes Balears que ens oferí peces de Brahms i Beethoven, en un concert en el que hi mancà una orientació adequada i un programa de les peces interpretades. Aquest concert s'emmarcà dins les actuacions musicals d'estiu de la Mancomunitat del Pla. Fou seguit per bastant de públic a l'església parroquial com el dia abans.

Joan Jaume Nigorra

EL BATLE GABRIEL MORA I EL REGIDOR JOAN MAGRO HOSPITALIZATS

Durant el passat mes de juny, el batle Gabriel Mora va ser ingresat amb urgència, per causa d'una hemoràgia.

El regidor de Cultura Joan Magro, també va esser ingresat amb urgència a causa d'una peronitis.

Sortosament tant un com l'altre s'estan recuperant de les seves malalties.

DONACIÓ DE SANG

El passat dis 12 de juny l'equip mòvil del Banc de Sang de Balears es desplaçà a Sant Joan, per realitzar la periòdica collecta de sang. Un total de 48 donants de Sant Joan es presentaren al Centre Sanitari per prestar aquesta valuosíssima col·laboració, sent 45 el donants que pogueren complir amb aquesta altruista i anònima acció.

ASSEMBLEA DE LA PIMEN COMERCIANTS I EMPRESARIS DE SANT JOAN REUNITS

El passat dia 12 de juny els empresaris i comerciants de Sant Joan es reuniren en assemblea a la Casa de Cultura, per presentar l'Associació de Comerciants i Empresaris de Sant Joan, PIMEN.

El vilafranquer Antoni Gayà Batle, responsable de PIMEN a les Comarques del Pla i de Llevant, en feu la presentació.

Assistiren a l'acte un total de 13 associats. Antoni Gayà i els reunits destacaren alguns aspectes positius del comerç-indústria-serveis que tenim a Sant Joan, com per exemple (baldament esser un municipi amb manco de 2.000 habitants) aquí tenim dos concessionaris de cotxes, cosa que no tenen a municipis veïns amb una població més gran. També es parlà -com a atractiu per als visitants foranis- del museu de Els Calderers i del Santuari de Consolació, museu Parroquial i altres aspectes que tenen els seus atractius.

La Fira que se celebra en motiu de la Festa del Pa i Peix i un pla d'actuacions per millorar i donar a conèixer la indústria, artesanía i comerç local, així com els restaurants, que cada cop són més coneguts fora de Sant Joan, foren altres dels temes tractats.

Durant l'acte fou elegida la Junta Directiva local, que va quedar constituïda de la forma següent:

Presid.: Montse Payeras Bou
Vice-presid.: Francesc Nicolau
Tresorera: Margalida Estelrich
Secretari: Antoni Gayà Batle

Els altres assistents quedaren elegits com a Vocals de la nova Junta.

Entre els projectes més immediats està l'edició d'una Guia Comercial, on també estarien senyalats els

llocs d'interès artístic-monumental o cultural.

EXCURSIÓ DE "SA NOSTRA"

El passat dia 12 de juny l'oficina de Sa Nostra de Sant Joan, amb el seu Delegat Antoni Vidal, que estigué acompanyat per l'ex-delegat Miquel Gayà, celebrà la seva excursió anual a favor dels pensionistes santjoaners, que amb un nombre aproximat de 200, ompliren quatre autocars.

Feren un recorregut interessant amb primera parada al Santuari de Montision de Porreres; per tal de fer-hi la berenada de panada i obsequis de la Casa "Donut". Seguiren les visites al parc "Bonicactus" de Ses Salines, pel que hi feren una bona passejada baix d'un bon sol.

A la fàbrica de formatges "Piris", després de la visita, hi foren obsequiats. Llavors, després d'un recorregut per Porto Colom i Cales de Mallorca varen participar a un bon dinar a un restaurant de Porto Cristo. Un dinar que fou amenitzat pel Grup musical "Carrutxa". Després el Delegat agrai a tots la seva participació.

FESTA DEL CORPUS

La Festa del Corpus, que des de fa més d'una dècada se celebra en diumenge, aquest any se celebrà amb la mateixa solemnitat que en anys anteriors.

Foren adornades finestres i balcons amb domassos, cossiols a les voravies, alguns trams de carrers encatifats amb flors.

La participació a la processó fou nombrosa i, una vegada acabada, les mateixes persones que havien fet els dibuixos, guirnaldes de flors, les retiraren immediatament, deixant els carrers nets.

FESTA DE SANT CRISTÒFOL ANIMADA I PARTICIPADA

El diumenge 19 de juny la Peña Motorista organitzà la seva festa anyal dedicada a Sant Cristòfol, que inicià l'any 1958. L'estàtua que presideix els actes és propietat de la Peña i fou beneïda en la festa del 19 de juliol de 1959, uns dies després de l'arribada de la primera excursió en motocicletes a Lourdes i Andorra.

A mig capvespre el passacarrers per la Banda de Tambors i Cornetes del Centre Cultural, anunciaren el començament de la festa. Després es va procedir a la benedicció dels vehicles i a continuació la Banda de Tambors encapçalà la desfilada de motocicletes, algunes amb anys d'antiguitat: una Lube de Francesc Dalmau, portà la bandera de la Peña tal com ho feien en les excursions per Mallorca els primers anys de la Entitat santjoanera. Llavors hi participaren un Seat 600 de Francesc Barceló (electricista), un Chevrolet de Rafel Font (Sineuer) i un Renault Florida de Francesc Gayà (Renault Sant Joan) amb matrícula PM. 49146. Fou divertida la participació del "Tres-Dos", amb un cotxe Simca 1000 ple de disfresses, estirant una Vespa amb sidecar amb l'escolanet i el capellà. Tancaven la desfilada dues carrosses presentades per la Peña Motorista, una de "Fantasies", amb la fada i la mora, i l'altra "Visitarem Madrid", amb un pati de verbena amb les madrilenyes i el xulo fent rodar el castís orgue de maneta ("organillo"). Amb aquesta la Peña volgué, com cada any, fer referència a l'excursió realitzada, que l'abril passat fou a Extremadura i Madrid. Al llarg dels carrers fou molta la gent que disfrutà de la desfilada i aplaudí el seu pas.

Llavors es va celebrar la missa en honor del Sant, que oficià el P. Amador Bauzà, el qual va fer

un sermó ben encertat i adient a la festa. L'acte religiós que tancà la festa va ser també ben participat. Així la Peña Motorista celebrà enguany, dins el seu 40 aniversari, la festa del Patró Sant Cristòfol: una festa que no ha mancat cap any dins el seu pla d'activitats.

Per acabar afegirem que la propera activitat de la Peña serà si Déu ho vol, el dia 11 d'agost, amb l'excursió d'estiu en la qual es preveu visitar les Coves de Gènova (Palma) i tornar fer el dinar al Hotel Antillas (Magalluf), com l'any passat.

Joan Jaume

NAIXEMENTS

Bernat Riera Matas, fill de Bartomeu Riera (de Manacor) i de Maria Isabel Matas (del Taller), va néixer el passat dia 19 de juny.

Bartomeu Bauzà Carretelero, fill de Martí Bauzà (Maulí-Putxo) i de Maria del Mar Carretelero (de Montuiri) va néixer el passat dia 20 de juny.

Francesc-Joan Barceló Roig, fill de Francesc Barceló i de Cati Roig, va néixer el passat dia 29 de juny.

La nostra enhorabona als pares, padrins i altres familiars per tan felicitos esdeveniments.

CANVIS EN LA DIRECCIÓ DE LA PARRÒQUIA DE SANT JOAN

Com a conseqüència del nomenament de Delegat Diocesà dels Grups d'Escoltes de Mallorca a favor de Mn. Onofre Torres, Rector solidari de la nostra Parròquia des del setembre de 1993, s'han produït uns canvis en la direcció de l'Església santjoanera. No obstant això Mn. Torres seguirà com a Rector de Montuïri i per tant solidari dels pobles de Porreres, Algaida, Montuïri i Sant Joan.

Per tant a partir del mes de setembre passarem a ser responsables de la Parròquia de Sant Joan Mn. Antoni Riutort, Rector solidari d'Algaida, i Mn. Pere Riera, Missioner dels Sagrats Cors i Superior del Convent de Sant Honorat.

Pel que fa a Mn. Antoni Riutort, que serà gairebé el Rector, és ja conegut dels santjoaners, doncs sovint ha celebrat misses a la nostra església, especialment durant els dissabtes. Va néixer a Son Carrió l'any 1950 i va celebrar la seva Primera Missa l'any 1979. Després va desenvolupar la Vicaria de la Parròquia dels Sagrats Cors de Palma. Llavors després d'uns anys d'estudi a la Universitat Gregoriana de Roma, ocupà el càrrec de Rector de la Parròquia de Capdepera, per, finalment, ser nomenat, fa uns anys, Rector solidari de les Parròquies d'Algaida, Porreres, Montuïri i Sant Joan. Actualment ocupa també el càrrec d'arxiprest de l'Arxiprestat de Petra.

Referent a Mn. Pere Riera, direm que nasqué a Ariany l'any 1962. És missioner dels Sagrats Cors i celebrà la seva Missa Nova al seu poble en la diada de la festa de la Mare de Déu d'Agost de 1990. Des del 29 de setembre de 1994 és el Superior del Convent de Sant Honorat i a la vegada Rector de

la Parròquia de Randa.

Tant l'un com l'altre, són persones molt ben considerades i emprenidores, amb un marcat caire de servei i entrega als altres. Per tant, cal esperar puguin desenvolupar una tasca evangelitzadora ben afavoridora dins la feligressia santjoanera.

Al mateix temps que els donam ja la benvinguda, desitjam a Mn. Onofre Torres amb el qual hem compartit tres anys de feina apostòlica, una tasca ben profitosa en el seu nou càrrec de caire diocesà.

Joan Jaume Nigorra

CONCERT DE CORALS

Un dels actes culturals de la passada Festa del Sol que Balla, fou el concert de les corals infantil i adulta del Col·legi Públic Son Juny, que tingué lloc el dissabte al vespre dia 22 de juny a l'Església Parroquial de Sant Joan.

A la primera part la Coral Infantil interpretà diferents cançons populars i tradicionals: "Don Pepet", "Eram Sam Sam", "En Pep Gonella", "Cançó de bres per a una princesa negra", "Anàrem a Sant Miquel", "Santa Catalina", "Els ocells han arribat" i "Don Pepet".

A la segona part actuà la Coral Adulta cantant: "Vora els rius", "Ma Julieta Dama", "Cada dia surt el sol", "Pujarem dalt dels cims" i "Cançó de beure".

A la tercera part actuaren conjuntament la Coral Infantil i la Coral Adulta cantant: "Na Falariera", "A la Ciutat de Nàpols" i "Cànon de la Pau".

La Coral Infantil fou dirigida per Francesca Font Oliver, mentre la Coral Adulta ho fou per Joana Estelrich Blanc, que juntament amb els cantaires reberen un calorós aplaudiment per part del públic assistent. Les dues directores foren obsequiades amb un ram de flors.

117.- BOTIGUES I COMERÇOS

El que més sorprèn, comparant el nombre de botigues existents actualment (1996) és el nombre de petites botigues que hi havia antigament a Sant Joan.

És possible que a la minva de portals oberts hi hagi influït l'estructuració actual del comerç i hàbits del comprador i l'obertura de hipers i grans supermercats a Palma i a Manacor.

Què es venia a les botigues?

La llista de productes o articles no era massa llarga. Tot es venia a granel. Arròs, sucre, llegums, polvos de rentar, etc., tot es venia dins sac grossos de "yute" i el botiguer o la botiguera, emprant un atuell dit lliurador, agafava l'article que li demanaven de dins el sac amb el lliurador i el collocava dins una bossa de paper d'estrassa o dins un paper de la mateixa classe perquè era gruixut i resistent. Hi havia bosses de mig quilo, d'un quilo i d'altres: lliures, unces, etc. El vi es venia a quaters (la quarta era aproximadament un litre).

L'arengada era un producte que es venia molt. Les botigues les rebien en botes de 100 unitats i les venien a la menuda, segons les demanava el comprador. L'arengada era un producte barat en comparació als altres articles i, sobretot,

en comparació al preu d'avui.

Un altre producte que es venia en molta quantitat era el bacallà. El seu preu no era car comparant-lo al preu de la carn que es venia a les carniceries. El fet de què el bacallà es pogués guardar (no hi havia geleres) i el seu preu fos assequible, feia que es consumís molt, sobretot en temps de quaresma.

Un altre producte molt vendable era el carburo. Els ferrers l'empraven per soldar. A les possessions era el medi habitual d'illuminació. L'empraven el cercadors de caragols, els caçadors de garrot, etc. Era una llum clara i potent, devora els llums d'oli, de petroli o les espelmes.

Quasi totes les botigues venien espardenyes, perquè era aquest un calçat econòmic que s'emprava molt al poble.

Igual que el carburo, les espelmes també tenien molta venda, perquè la il·luminació era molt deficient degut a les restriccions d'energia elèctrica a què va estar sotmès el poble durant la postguerra per part de Gayà, Bauzà y Cia., S.L. (Farinera Vella) i més tard per Gas y Electricidad, S.A. (GESA) quan va adquirir l'explotació de l'energia elèctrica a Sant Joan, perquè eren molt freqüents les apagades sobretot a l'hivern o els dies de tempesta.

L'espècies, per fer matances, era un producte present a quasi totes les botigues.

Les primeres balances, que devien tenir segles d'existència, i snembraren fins ben entrat aquest segle, eren de dos plats, on a una part es collocava el gènere i a l'altre es collocava el pes.

El pes emprat primerament a Mallorca, fins després de la Guerra Civil, eren una unça i mitja (50 gr.), les tres unces (100 gr.), la mitja lliura (200 gr.), el mig quilo i el quilo.

El vinagre, el vi, l'oli i el petroli es venien a quartes, mesures usada fins que s'implantà el sistema mètric decimal, ja ben entrat el present segle, com s'ha dit abans.

El petroli, el sabó fluix, la rajoleta (sossa càustica), el carburo i tants d'altres articles es venien també a granel.

Poca era l'oferta de productes que tenien les botigues, perquè no existien els productes elaborats, els envasats i molt poques conserves.

L'oferta i la demanda es corresponien, perquè la gran majoria de famílies santjoaneres eren autosuficients. Conraven la terra i sembraven, feien un poc de tot: blat, llegums, hortalisses, conills, gallines, i d'altres animals. Tenien carn, ous i, moltes cases, també llet,

procedent d'una vaca o d'una cabra.

Les botigues de Sant Joan no venien res de fruita o verdures, perquè quasi totes les famílies tenien el seu hortet.

L'única fruita que es venia a les botigues era el plàtan, una fruita exòtica que venia de Canàries en violes, que el botiguer penjava dins la botiga a lloc ben visible.

Tots els productes a granel venien en sacs de iuta, que antigament eren de 100 Kg., passant més tard a 80 Kg. i finalment a 50 Kg.

La relació de botigues que hi ha hagudes ha Sant Joan es molt llarga. La gran majoria han tancat.

Dins la dècada dels 90 s'han obert dos nous comerços especialitzats:

Catalina Morey Galmés (De Cas Carter) amb roba i moda i **Maria Mesquida Nicolau**, amb ferreteria.

Les botigues "històriques" de les que tenim notícia, des de principis de segle han estat les següents:

Francisca Galmes Gayà (Parrica) en el carrer de Palma, núm. 5.

Pere Maiol Ginard, conegut per l'amo en Pere Maiol, tenia una de les botigues més grans del poble, en el carrer de Palma, núm. 18, establiment que segueix obert.

Rosa Bauzà Florit (Lligada), casada amb el fuster Arraval (Miquel Juan Barceló) tenia una botiga no

massa gran en el carrer de Petra, núm. 18, prop de la Clavaguera.

Pere Maiol Jaume (del Sindicat), va tenir botiga durant molts d'anys; primerament aquí on actualment hi ha el cafè Centre i més tard la passà en el carrer de Palma, núm. 17.

Margalida Gayà Matas, viuda de Joan Curro, va tenir una botiga en el carrer Major, número 106, a la cantonada del carrer de les Parres. Per aquest motiu els fills de madò Margalida han estat coneguts pel malnom de Sa Botigueta.

Antònia Barceló Matas (Caminera) va tenir una meceria en el carrer Major, núm. 95, on venien roba, botons i fils.

Antoni Fiol Bauzà (Sabater), casat amb Catalina Gayà Jaume (Gorfes) a qui rebatiaren amb el malnom "Covent" tenia la botiga primerament en el carrer Fra Lluís Jaume, a la casa número 2. Més tard va traspasar la botiga en el carrer de Mestre Mas, número 12, cantonada amb el carrer de Fra Lluís Jaume.

Magdalena Fiol Gayà (Ramoneta), casada amb Joan Matas Bauzà (Rotget), tingué durant molts d'anys una bona botiga en el carrer Belisari, núm. 19.

Joan Gayà Sitjar (Es Canyisser), va tenir una petita botiga i carniceria a la cas número 26 del carrer Fra Lluís Jaume coneguda per Cal Senyor

Mateu i també per la Posada de Gosaubà.

Margalida Mayol Ginard (Maiola), casada amb Francesc Gayà Galmés (de Consolació), tingueren la primera botiga en el carrer Fra Lluís Jaume, baix de Cal senyor Mateu. Més tard traspassaren el negoci en el carrer Bellavista, número 30.

Margalida Salom Ginard (sa Viuda Faleta) va tenir una botigueta en el carrer de Petra núm. 44.

Maria Gayà Mayol (Gorfes o Maiola) va tenir botiga en el carrer de Palma, número 20. on abans hi va haver taverna i hostel, en temps del pare de Maria. Dintre la mateixa casa, al costat de la botiga, a una cambra que donava al carrer, Aina Mayol Ginard, hi va tenir durant molts d'anys una carniceria.

Josep Barceló Mas (París), casat amb Joana Aina Matas Gayà (Mates), va tenir botiga durant molts d'anys a la casa número 44 del carrer Major, veïnat del cafè Can Na Mates, que era també de la seva propietat.

Josep Matas Juan (Bufalí), casat amb Catalina Galmés Bauzà, posaren botiga l'any 1945, després de casats. Primerament en el carrer Major, núm. 86 (on hi està 11 anys) i després la passà al carrer de Petra, número 34. Allà segueix el negoci, continuat pel seu fill, **Jaume Mates Galmés** i, posteriorment, per la seva esposa **Joana Jaume Salom**.

Antoni Company (Rollet), casata amb Antònia Aina Mayol Ginard, filla de l'amo en Francesc Maiol, va tenir la primera botiga en el carrer de Petra, núm. 17 (Es Capellà Mayol) i més tard la va traslladar a la casa número 39 del carrer Bellavista, número 39 (Posada de Son Gual), que comprà D. Miquel Fuster.

Catalina Bauzà Munar (Primatera), casada amb Miquel Galmés Matas (Putxer) de jove va tenir una merceria a la Plaça Nova, on actualment hi ha el reservat del Cafè Centre. Això era abans de la Guerra Civil.

Francisca Mayol Amengual, que va néixer a Vilafranca el 2 de febrer de 1924 i va viure molts d'anys a Algaida, es va casar amb Miquel Gomis Jaume (Miqueló). Va tenir botiga en el carrer Bellavista número 25.

Francisca Mestre Matas (Batxana), casada amb Jaume Bauzà Bonet (Pubil), de fadrina va tenir botiga en el carrer Princesa número 7.

Joan Florit Antich (Fuiana), casat amb la montuïrera Antònia Mayol (Cilis), va tenir botiga a la casa número 21 del carrer de Petra.

Josep Payeras Amengual (Borràs), casat amb Margalida Bou Mas (Cotone-ta), va posar botiga a la casa número 32 del carrer de Petra, on li tingué durant molts d'anys, després la traslladà al carrer Major, núm.

90, on hi continua el negoci la seva filla **Montserrat Payeras Bou**.

Rosa Gomis Bauzà (Parrica) es quedà amb la botiga de Can Miqueló, quan el matrimoni format per Miquel Gomis (Miqueló) i la seva esposa Francisca, anaren a viure a Palma.

Madò Caia, casada amb mestre Llorenç Gual (de Solanda), a principis de segle va tenir botiga a la casa número 68 del carrer Major (Cas Sastre).

Miquel Florit Huguet (de S'Hostalet) i la seva esposa **Catalina Nigorra Bauzà** (de Cas Sastre), a principis de gener de 1960 posaren botiga a la casa número 68 del carrer Major. L'any 1980 passaren la botiga a l'altre part de carrer, en el número 63 del carrer Major.

Margalida Nicolau Caimari (viuda de Joan Matas Mas, de Son Gurgut), posà drogueria a la casa número 53 del carrer Major, establiment que ha estat conegut per Es Taller, per haver-hi tingut un taller d'arreglar bicicletes i motos, el seu difunt marit.

Jerònia Florit Oliver (Madò Jeròni' Jordi) va tenir botiga a la casa número 18 del carrer Bons Aires. El pare de madò Jerònia, mestre Jordi el Cocover, hi posà el negoci que continuà la seva filla Jerònia i el fill d'aquesta **Joan Mesquida Florit**, conegut per en Joan Jordi.

Josep Gual Bauzà (Paulo o Mena) va tenir botiga en el carrer Bellavista núm. 30, que posteriorment traslladà al carrer Consistori. La seva filla **Margalida Gual Florit** continuà uns anys amb el negoci.

Margalida Florit Gayà (Ballarina) agafà el negoci de la seva tia Margalida Mayol (Maiola), que continuà el seu marit **Josep Gual Bauzà** (Paulo). La botiga va estar oberta durant molts d'anys en el carrer Bellavista, núm. 30. Posteriorment es Pep Paulo ja viudo, traslladà el negoci al carrer Consistori, núm. 21, negoci que continuà la seva filla **Margalida Gual Florit** durant uns anys.

118.-NA PERETA MONA

Pereta Vadell Mulet, natural de Campanet, es casà amb el santjoaner Miquel Matas Gayà, fill del carter Peremates.

Pereta Vadell era germana de l'esposa de Joan Salas Sampol, que fou conegut per l'amo en Joan de s'Oli.

Pereta Vadell fou rebaptiada amb el malnom de na Pereta Mona. Va tenir una botiga de queviures a la casa nº 46 del carrer de Petra, casa on més tard també hi tingué botiga Margalida Salom Ginard (la viuda Faleta).

Dues cançons populars recorden a na Pereta Mona:

Na Pereta Mona
té un davantal
amb quatre butxaques
i no hidu cap real.

Na Pereta Mona
té un mocador
per torcar es mostatxos
en el seu senyor.

Miquel Matas (carter Peremates) i la seva esposa Pereta Vidal anaren a viure a Ciutat, a la barriada de s'Hort des Ca, a una caseta que els construí mestre Miquel Barceló Nicolau (Sèbio). Tenien un hortet on feien alls i altres verdures i hortalisses. L'amo en Miquel Peremates es penjava les ristes d'alls pel coll i anava a vendre-les per les barriades del Molinar i Coll d'En Rebassa.

Pereta Vadell, era una dona petita, però curiosa i agraciada, que possiblement li va fer merèixer el malnom de Mona.

(Informació facilitada pels germans Mesquida Salas).

119.- GIL

GIL, MALNOM. El pare dels germans Guillem i Miquel Matas Puig, va néixer a Son Gil, on habitaren els seus avantpassats. Per això aquests dos germans foren coneguts amb el malnom de Guillem i Miquel Gil.

120.- SON GIL

Son Gil va esser venut a la família Camps per 16.000 duros. Es va dir que l'amo Joan Camps de Son Gual i l'amo Antoni Oliver des Calderers s'havien posat d'acord.

Dins Son Gil hi havia moltes alzines abans de treure la garriga.

Igual que moltes altres possessions, els sementers tenen distints noms:

Sementer de na Vidala: així és conegut un sementer a la part de Son Duran.

Es Clot de sa Grava: era un clot d'on hi treien grava, principalment les vilafranquers que anaven a cercar grava al clot de Son Gil. Es conta que un dia un vilafranquer va anar a cercar grava amb un carro de parell tirat per dos ases, i reculà cap a dins la cova, amb tanta mala sort que, en aquell moment, s'esboldregà i s'esterrossai va matar l'amo i els dos ases.

Sa Rota d'en Toni Ca Mort: posaren aquest nom a aquest sementer perquè en Toni Ca Mort de Vilafranca hi va fer feina mil jornals. Mil dies de feina, treient pedres, guanyant un duro cada dia. Mil jornals, mil duros. Aquesta rota estava darrera ca n'Esteva i fou poblada d'ametllers.

LA MORT D'UNA JOVE DE SON GIL.

Un glosat ens recorda la mort d'una allota jove, filla de l'amo de Son Gil:

Ja és morta na Catalina
de ca l'amo de Son Gil
ha deixat a més de mil
pena per tota la vida.

Ja és morta na Catalina
de ca l'amo en Miquelet
vos coman Bonjesuset
que en el cel l'hagi 'cullida
que quan anava per la vila
de totes era un floret.

121.- LLANTES DE CARRO

Les llànties de carro devien esser males de conseguir en els anys de la postguerra. En un escrit que duu la data del 16 de desembre de 1947, es deia:

..."te ruego me comuniqués si hay existencia en esa Provincia y si se repartirán de acuerdo con la relación remitida hace tres años o si se ha de confeccionar otra relación, ya que de la anterior sólo se recibió un par de llantas de treinta que había solicitadas."

Els quatre agricultors que en el mes de desembre de 1947 demanaven llantes de la mida 20 x 42 eren els següents:

. Pere Josep Company Salom, Falet del Camp.

. Pere Josep Jaume Bonet, Jordà des Sant.

. Mateu Bover Barceló, pastor Nuviet.

. Rafel Nigorra Mayol, Petrèr.

122.- ANY 1944: DIFICULTATS PER MOLDRE EL BLAT

Hi ha documents que no necessiten de cap comentari. El seu contingut reflexa feblement una situació. la que viviren molts de santjoaners a la postguerra. L'escrit que dirigí la Germandat de Llauradors de Sant Joan, en data de 14 de gener de 1994, deia així:

"Aquesta Germandat de Llauradors té l'honor d'aixecar-li la següent exposició i súplica, que segurament faràs teva, una vegada vista la justícia del que s'exposa, perquè la tramitis al Ilmo. Sr. Comisari de Recursos de la Zona d'Abasteixaments de Balears, autoritat a qui la llei autoritza per resoldre-la en sentit satisfactori i del que hi ha casos resolts amb anterioritat".

"En aquest poble, per moldre el blat, tenim assignades les Farineres de Sineu, Petra i Montuiri que estan a una distància de 8 i 10 Km., el que obliga a desplaçaments freqüents per autoritzacions de 30 i 20 Kg. de gra per persona, com fins ara s'ha fet, ademés cada vegada que això passa, degut al gènere que s'acaramulla, obliga a haver d'esperar quasi tot el dia a un d'aquests pobles de veïnat, essent motiu de perdre jornals (moltes hores) i haver de tenir el carro i bísties aturats, no poguent fer altres feines".

"En el nostre poble hi ha un molí de fer farina amb capacitat suficient per funcionar

en règim de fàbrica (farinera) com ha estat funcionant des de l'any 1916, molí o farinera que té la documentació en tràmit per aconseguir l'autorització en tràmit per definitiva conforme disposa la llei".

"Me permet fer-te notar la importància cerealista del poble, amb algunes dades referents a l'exercici agrícola de 1941-42: El nombre de productors reservistes és de 2.466, que coincideix amb el nombre d'habitants del terme, el que demostra la perfecta divisió patrimonial i la importància que en el poble el problema de moldre, que afecta a tots els habitants, entre els que predominen notablement les classes modestes, ja que hi ha 57 racionaments de 1ª i 19 de 2ª i 2.355 corresponen a 3ª.

"Doncs és evident la necessitat de resoldre el problema en què es troben aquests productors, principalment tenint una indústria local suficient ja que la Fàbrica de Farines "Gayà, Bauzà i Cia. S.L.", té una capacitat de moldre de 7.200 Kg. de blat en 24 hores i actualment està pendent de resolució de Madrid, però mentres tant això s'arregla, te deman interessis de l'Ilmo. Sr. Comissari de Recursos de la Zona d'Abasteixament de Balears faci ús de les seves facultats que li concedeix la llei que deixa en llibertat d'acció a aquesta Comissaria per resoldre els casos de justícia i necessitat, del que hi ha precedents, tenguí a bé autoritzar provissionalment el molí de moldre que abans hem citat, mentres es tramita la documentació per aconseguir el pas a Fàbrica de Farines."

(Arxiu Cambra Agrària)

123.- ES CA TOS

Aquest toponímic atípic correspon a una finca situada al final de la serra d'Horta, entre Son Esteva, Son Pericàs i Horta. Alguns l'anomenen Son Esteva.

Confronta amb el torrent d'Horta. L'any 1943 Francesc Gayà Galmés (de Consolació), casat amb Margalida Mayol Ginard (Maiola), comprà la finca d'Es Ca Tos. Essent propietari l'amo en Francesc de Consolació, passà a la finca durant 4 anys Bartomeu Matas Gayà (de cas Sabater Coix), Madò Margalida Maiola hi va tenir una sèrie d'amitgers que duraren poc temps.

Conraren aquesta finca Catalina Matas Munar (viuda Peremates) i els seus fills, abans d'anar-hi Tomeu Sabater.

Francesc Gayà Galmés va vendre la finca al petrer Torrens, dedicat a la construcció i gran aficionat a l'esport de la bicicleta.

Posteriorment la finca fou adquirida per don Joan Morell Huguet, tripulant jubilat de la Companyia Iberia, home de cultura i exquisita educació que es casà amb la santjoanera Magdalena Jaume Font (Putxa).

L'antic propietari de la finca, abans de l'amo en Francesc de Consolació, era un petrer que era conegut per en Pep Xineta, que morí essent

fadrí i ja major, propietari que devia tenir una bona hisenda, ja que tenia set amitgers i es duia molt bé amb tots set, tant és així, que una vegada a la setmana cada dia un anava a dinar a casa d'un dels amitgers.

Aquest Pep Xineta, vivia a Petra devora l'església parroquial. La seva mare descendia de Sineu, de Can Senre.

Es Ca Tos, una finca que l'únic que té extraordinari és el seu nom, possiblement és una de les finques que més vegades ha canviat de propietari durant els darrers 60 anys.

124.- DELEGACIÓ SINDICAL

La Delegació Sindical Local, era en el carrer de Palma, nº 6, oficina que era coneguda per ES CUARTET. La propietària era madò Joana Aina Company Morey (Mena).

I l'any 1947 es pagava pel lloguer del petit local la quantitat de 30 pessetes mensuals.

125.-FERRER CLIMENT

(Vegeu fitxes 104 a 112)

Climent Picornell, natural de Porreres, casat amb Catalina Garau, natural de Son Sardina, vingueren a viure a Sant Joan, fent Climent de ferrer. Tenia la ferreria en el núm.3 del carrer de S'Arraval.

VIA DE CIRCUNVALACIÓ

La majoria de pobles veïns tenen solucionat o en vies de solució les vies de circumvalació en els seus respectius municipis, per tal de desviar el trànsit fora del casc urbà.

Per tot, i Sant Joan no serà una excepció, les solucions donades pels tècnics i responsables municipals no han estat del gust de tothom, però el que és important de tota millora pública, és que, deixant de banda els interessos particulars, sigui una solució per avui i per a un futur immediat.

Dels pobles veïns, Sineu fou el primer que solucionà el problema i pobles com Montuïri, de moment han intentat donar-li una solució, encara que sigui temporal. Vilafranca té una problemàtica distinta i la polèmica ve d'anys enrera. Quant a Petra pareix que també volen treure la carretera que enllaça la de Sant Joan amb les de Santa Margalida i Ariany i sembla que la solució o "voltera" a simple vista és bona d'arreglar.

Deixant en mans dels tècnics i polítics la solució de la via de circumvalació de Sant Joan, hem escoltat veus (i tota opinió ens mereix tot el respecte) que diuen que el projecte "oficial" o que publicàrem fa uns mesos significaria "una gran voltera" i la destrucció de moltes finques rústiques i un gran impacte ambiental i, evidentment, un major cost i, per tant, ajornament del projecte.

Evidentment el desviament de la carretera de Montuïri més enllà de Consolació i el cementiri, passant per es Campet i anant a enllaçar amb la carretera de Vilafranca, no es pot considerar una via de circumvalació, sinó una nova carretera.

El projecte "no oficial" que nosaltres anomenam "projecte de cafè", d'eixamplar el carrer Solanda, que sols té cases habitades en la

part esquerra, a excepció de l'antiga matança i la construcció d'una rotonda al Pou de Son Santos, té l'inconvenient de què segueix afectant a la via d'accés del col·legi públic Son Juny per on transiten els escolars, problema que actualment ja existeix.

Ajornada, momentàneament, la construcció del "circuit pedestre", els "tècnics de cafè" apunten que la carretera es podria desviar des de baix de la costa de Son Juny o d'en Pavana, passant per entre Consolació i el turó del camp de futbol, fent un pont si es vol fer el circuit pedestre, i fer passar la carretera o via de circumvalació entre les cases de Son Santos i el poble.

Si la primera solució, per a alguns, és un "projecte faraònic" o de "ciència ficció", la segona solució no deixa de ser, per dir-ho de qualque manera, molt "atrevida".

ANTONI KARMANY, CAMPIÓ

El nostre santjoaner i ciclista internacional, Antoni Karmany, ha aconseguit novament el Campionat d'Espanya en la seva categoria de Veterans C. La cursa ciclista tingué lloc a la població de Sigüenza, devora Jaca, el 19 de juny, i així Toni refermà el títol que havia guanyat l'any passat a Segòvia.

Enguany tingué com a competidor més directe a un català anomenat Verdaguer, que havia accedit a la seva categoria i per això era dos anys més jove que ell. No obstant, entrant junts, Toni li guanyà a l'esprint. ENHORABONA!!

Joan Jaume

VELSIES PER SANT JOAN

(1996)

La Festa del Sol que Balla
els allots van tots contents
els camps són color de palla
vacances gaudim rabents
quan la calor ja no falla
poca roba i tots adients.

I a veure el sol sortir
fora son amb els coets
i amb alegria gaudir
molts de grans i els petitets
de ca nostra hem de sortir
cal mig adormisadets.

I amb cucanyes i xocolat(a)
llepolies i juguera
a Consolació estimad(a)
pujam la gent faleguera
d'alt s'era de Cas Donat
on mos trobam de primera.

Després de missa cantada
on la gent amb gust hi va
aprop de la Verge estimada
gaudim de l'aire i el cel clar
després la xocolatada
i contents tornam devallar.

Feim Festa per Sant Joan
en què hi visqui gent dolenta
ses fresses se confondran
des carres Major amb tormenta
desgraciats ho seran
pel seu món com se presenta.

Bàrbara Matas Sastre

EL GRUP 113

Els anys més bons de la vida
amb voltres les vaig passar
i m'agrada recordar
perquè lo bo no s'oblida,
quan Déu me do la partida
per passar al més allà
si aprop d'Ell me deixa estar
aprop d'Ell prendre cadira
amb la seva companyia
el 113 pugui anar
i fluir del seu ben estar
i gaudir d'Ell sense mida.

Gabriel Company Gayà

MOLTS D'ANYS!!!

FELIÇ ANIVERSARI

JULIOL

- 1.- Joan López Barceló (de Sa Bastida)
dia 5 de juliol.
- 2.- Miquel Verd Gayà
dia 14 de juliol.
- 3.- Catalina Meria Gayà Sansó
dia 15 de juliol.
- 4.- Miquel Gayà Bauzà (Fideuer)
dia 16 de juliol.
- 5.- Amanda Llull Cunill
dia 17 de juliol.
- 6.- Llorenç Grimalt Matas (Peremates)
dia 19 de juliol.
- 7.- Miquel Jaume Jaume (Bovarrí)
dia 20 de juliol.
- 8.- Pere Antoni Pastor Nigorra (Solanda)
dia 21 de juliol.
- 9.- Francesc Nicolau Català (Florist.)
dia 24 de juliol.
- 10.- Arnau Matas Dalmau (Carniceria)
dia 26 de juliol.
- 11.- Bartomeu Matas Barceló (Son Duran)
dia 26 de juliol.
- 12.- Coloma Eva Company Bonnin (Garaix)
dia 27 de juliol.
- 13.- Margalida Company Estelrich
dia 31 de juliol.

CARTA AL SR. BISBE

Sant Joan, 28 de juny de 1996

Excm. Rvdm. Sr. D. Teodor Úbeda, Bisbe de Mallorca.

Molt estimat Senyor Bisbe:

Com a membres del Consell Parroquial de Sant Joan i altres feligresos de la Parròquia li esposam amb molt de respecte el següent:

Ens ha sorprés que el que fins ara ha estat rector nostre, Mn. Nofre Torres, ens hagi de deixar per dedicar-se més directament als Escoltes de la Diòcesi. Acceptam el seu designi però li volem fer saber el molt i bé que dit Mn. Nofre ha treballat. La seva pastoral ha suposat uns canvis molt positius per la feligresia i millorat les relacions amb els fidels en general. Destacam les convivències parroquials a Consolació, la Catequesi Familiar, la posada en marxa de les Comissions de Litúrgia, Acció Social i Pastoral dels Malalts i la d'última hora "els Amics del Tercer Món" perquè continui animant al poble a ajudar algun projecte a favor d'algun país en desenvolupament. Per segon any acabam de tenir un sopar de "Pa amb Oli" que el dia 22 de juny recaptà unes 315.000 Pts per ajudar al finançament d'un laboratori a l'escola parroquial de Lima (Perú) que patrocina la nostra Diòcesi.

Hi haurà persones que no estaran conformes amb aquests canvis. Nosaltres acceptam per millor bé de la Diòcesi, el que Vostè ha cregut convenient, però li deim que ens costa molt perdre una persona tant valuosa i estimada.

Ens despedim, saludant-lo i diguent-li que ens ha costat molt escriure el que deim però ho feim per testimoni i confiam amb les seves oracions i benedicció episcopal.

Molt atentament els seus servidors i obedients feligresos.

**Text de la carta signada per un nombrós
grup de feels i adreçada al Sr. Bisbe.**

El rector, nomenat Consiliari Diocesà del Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca

(El Bisbe de Mallorca ha nomenat el rector solidari de Sant Joan, Onofre Torres Ramis, Consiliari Diocesà del Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca, motiu pel qual, segons anuncia ell mateix des de la trona, deixarà una responsabilitat: la parròquia de Sant Joan. Però seguirà duent la parròquia de Montuïri. La responsabilitat de la nostra parròquia la durà el rector solidari Antoni Riutort acompanyat del P. Pere Riera, prior de Sant Honorat.

:- Podria dir-nos, de cara als nostres lectors, què és aquest Moviment?

El Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca és un moviment de joventut que agafa des dels 16 anys fins als 21. Té la seva pròpia pedagogia per educar els joves dins els valors humans i cristians. Podríem dir que és un moviment autoeducatiu on els propis allots i joves prenen la seva responsabilitat ajudats pels caps (monitors) que en tot lloc són uns amics més que els acompanyen. Aquest moviment es mou en torn de tres eixos: educació, fe i país.

.- Quins són els seus objectius?

Es tracta de fer una coeducació basada en els principis de la llei escolta, els quals, entre d'altres són: "Aprenem a ser útils i a fer servei", "defensem la natura i protegim la vida", "aprenem a viure en equip i tot ho feim entre tots", "aprenem a estimar i a jugar nets", ...i "cada dia s'ha de fer una bona obra, diària i millorar-la".

.- Què és el que es pretén aconseguir?

A partir dels principis dits abans, s'intenta que els allots i joves, mitjançant activitats dinàmiques, jocs, treballs manuals, acampades, sortides, etc. vagin integrant dins la pràctica de la vida tot quan aprenen i és vagin responsabilitzant de la seva vida, educació i de la seva vida social passant-s'ho

bé.

.- Pel que fa a la fe cristiana, com es desenvolupa?

La fe és un eix que entra perfectament dins aquest camp, on els valors evangèlics i la vivència de la fe en Jesucrist es van fent vida dins aquesta pedagogia d'autoeducació. S'intenta que tot el que es visqui es pugui celebrar des de la fe cristiana i que la celebració els dugui a l'acció a fi, segons deia el mateix fundador, Baden Powell, "que deixin el món una mica millor d'així com l'han trobat".

.- Sobre l'eix de país, quina direcció pren?

L'eix de país intenta que la nostra joventut estimi la nostra cultura, la nostra llengua, els nostres costums i tot allò que ens identifica com a poble de Mallorca. En un futur ells continuaran aquesta tasca dins la nostra societat.

.- Al principi ha esmentat que el Moviment Escolta té la seva pròpia pedagogia. Podria dir-nos alguns aspectes?

Cal ressaltar que la pedagogia "Escolta" és autoeducativa. Ha entrat a la universitat i allà s'estudia perquè des de fa molts d'anys es veuen els seus resultats educatius.

A Sant Joan hi ha organitzat un agrupament Escolta. En aquests moments es necessita gent amb ganes de fer-hi feina amb els allots i adolescents, per tal de continuar aquesta labor començada pel rector. Onofre Torres, ara fa dos anys.)

.- Quines premisses s'han de donar perquè a Sant Joan s'implanti el moviment escoltista?

Bastaria que hi hagués tres o quatre persones que en tenguessin ganes i il·lusió. Amb elles em veuria capaç de continuar tot el que ja hi ha començat.

PER A UNA BALLADORA DELS "AIRES DE PAGESIA"

Fa uns breus moments que he deixat la plaça i encara no he pogut aturar els forts bategs que la teva sola presència ha produït sobre el meu cor.

Si tanc els ulls se'm fa tan viva la teva imatge que em sembla que puc sentir encara el flaire juvenívol del teu cos. No em cansaria mai de contemplar-te! Els teus ulls que amb mirada tan profunda penetren i omplen d'alegria el meu interior. De la teva mirada surt un raig de pau, de tendresa, d'illusió que contagia a qui s'hi enfronta. Els teus llavis, el teu somriure em produeixen una inexplicable sensació de goig. La gràcia dels teus cabells, els moviments acompassats del teu cos, l'harmonia de tot el teu ser em fa viure enamorat.

Com m'agradaria poder-te dir el que pens i sent, ser capaç de saber expressar amb la facilitat que ho fa un poeta, algun dels meus sentiments!

Massa bé saps que no he estat capaç de dir-te ni una sola paraula. Possiblement mai te la diré i tu no sabràs qui som ni el bé que m'has fet.

Mentre tu ballaves damunt la plaça aquests balls tan nostres i que desgraciadament molts no sabem fer, on l'alegria es reflecteix amb cada un dels moviments del teu cos i les expressions de la teva cara, quan la joventut que tu tens i jo voldria, em fa oblidar el pes dels meus anys, on l'art no es paga perquè no té preu i tal volta per aquest motiu és més art, jo i altres com jo estàvem embadalits, com si s'aturàs el rellotge i no passés el temps, contemplant i gaudint amb extraordinària exquisitesa la grandesa d'uns moments.

Manllevant les paraules a la poesia, dic el que jo mai sabré escriure i que surt del fons del meu cor:

"Escoliré per sempre més
la teva absència, donzella.
El que de veritat estim
no és el teu cos,
ni el record del teu cos
tan bell sota la lluna;
el que de veritat estim
és l'empremta que has deixat
sobre l'arena ..."

És bonic passar per aquest món, deixant junt amb les nostres petjades, una mirada, un somriure, una ditada de mel, una esperança, un camí obert, una amistat, una illusió ...

Sant Joan, 22 de juny

Guillem Morlà Adrover

MOMENTS D'UNA VIDA

No hi ha pitjor solitud al món que anar del braç, amb algú que tenint ulls no sàpiga veure, que tenint orelles no escolti, que tenint cor no senti l'amor, que podent somiar estigui eixut de tot ideal.

La fantasia i els ideals utòpics són necessaris a vegades per donar sentit a molts dels nostres actes i poder-nos enfrontar a les directrius, tan ben mesurades i calculades, que ens fan viure emmarcats dins una vasa feta a cops de normes i pautes socials.

No tothom resisteix sota la pressió d'un vidre o fora rebel·lar-se contra allò que amb tanta facilitat creim que és llei de vida i ens justificant dient que hi ha molta gent que ho fa.

M'agradaria transcriure alguns fragments d'una carta que he rebut avui dematí. Deia així:

"... No tenia massa ganes d'anar al llit i desitjava parlar amb algú. Si he de dir ver, feia molt de temps que havia oblidat que mitjançant l'escriptura podia comunicar-me i estar una estoneta amb tu, malgrat que la distància ens separi."

"... Moltes vegades la soletat és la fidel acompanyant que, com si fos l'ombra, segueix cada una de les meves petjades."

"... no hi ha temps per pensar i sovint feim callar els bategs més íntims del nostre cor. ¿A qui interessen els meus sentiments o el meu estat d'ànim?"

"... estic cansada de que la lluita, la feina, els problemes, la indiferència, ofeguïn els meus sentiments. Sovint tinc ràbia per no poder fer el que sent i pens. A vegades és com si estàs dins una presó, fermada de mans i peus."

"... Estic cansada d'aquestes persones que viuen tan ras de terra, que, facis el que facis, sempre troben què dir. Podran impedir que actui d'una determinada manera però no podran aturar els meus sentiments, les meves conviccions, mai podran manar dins el meu interior ja que és aquí on resideix la meva llibertat, la meva illusió i les meves ganes de viure."

"... Gràcies per deixar-me xerrar, gràcies per haver-me escoltat i sobretot gràcies per la teva amistat."

Per ventura algú se sent amb ganes de contestar aquesta carta. Pot ésser que algú altre ha pensat coses semblants. Segurament molts obririen el seu cor i contarien les seves penes si tinguessin qualcú aprop que els volgués escoltar.

31 de maig de 1996

Guillem Morlà Adrover

PREGO DE LA FESTA DEL SOL QUE BALLA.1996

Bones tardes a tots!

Aquesta festa que estam a punt d'iniciar va nèixer amb aquest nom de "Festa del Sol que Balla" l'any 1978 per iniciativa de l'Associació de Pares d'Alumnes d'aquell moment i amb l'objectiu de celebrar el final de curs d'una manera festiva amb els nins i nines de l'Escola. Sorgí, per tant, com a festa amb uns destinataris i protagonistes gairebé exclusius: els nins i nines de Sant Joan.

A nivell del nostre poble aquesta festa venia a omplir el buit d'una celebració, la festa de Sant Joan, el nostre patró, que s'havia deixat de commemorar en aquesta data des de principis de segle, a causa de la coincidència en uns dies de temporada alta en quant a messes i feines del camp. Un precedent immediat que ocupà aquesta data uns anys abans fou la realització d'unes fires i festes en els primers anys de la transició democràtica.

A nivell del nostre entorn cultural la festa del Sol que Balla es pot enquadrar dins les celebracions que commemoren l'arribada del solstici d'estiu, la nit més curta de l'any, la nit de Sant Joan o la nit del foc.

La nostra festa s'anomena del Sol que Balla perquè a l'albada del dia 24 de juny el nostre astre és despert i trenca el vel de la nit amb un ball d'espines i raigs, el ball més viu i intens ja que es troba en el zènit en aquesta matinada i per tant el veim aparèixer amb aire més festiu que mai per llevant.

Si voleu viure plenament aquest moment fantàstic i màgic del trenc de l'alba, aquest pas de la nit al dia, on el món dels somnis és rellevat per les sensacions de la realitat que es despert, si voleu veure com balla el sol, en aquest dia de domini més llarg sobre la nit, heu d'anar a Consolació, aquest pujol que ha vist ballar el sol darrera Bonany des dels temps més remots en aquest precís moment de l'any, i ha sentit nèixer aquesta i moltes històries relacionades amb els santjoaners.

I després de la dansa solar a l'hortizó, que es produeix entorn de les 6 del matí, la festa continua en el mirador de Consolació: cucanyes, carreres de sacs i altres jocs populars, una missa a l'esplanada i a continuació, i abans de deixar el pujol, es convida tots als assistents a una xocolatada.

A més dels actes de Consolació, aquests altres també s'han mantingut des del principi d'aquesta festa com: les carreres de cintes a mijan dematí ja al poble, un joc de rivalitat intergeneracional: un partit de futbol entre pares i fills i més modernament també una competició entre mares i filles, a l'horabaixa.

I la festa acabava a la nit amb l'actuació d'algun grup musical i la corresponent traca final.

PREGO DE LA FESTA DEL SOL QUE BALLA

(Continuació)

Però amb el pas del temps, aquesta celebració ha anat agafant més impuls: s'han programat més actes, a més dels tradicionals, que sempre s'han conservat, s'ha estès a més dies, i s'ha arribat a convertir en una festa per a tot el poble, encara que, fins ara, el destinatari central hagin estat els nins i nines.

La festa s'ha anat fent popular i ja és coneguda per moltes parts de Mallorca i sol tenir ressó en els mitjans de comunicació i televisió.

I enguany què?. Idò enguany la festa durarà més que mai. Tendrem quatre dies de festa per acompanyar el sol amb la seva dansa:

Avui divendres, que hem començat amb la diada del teatre, a l'escola, per celebrar el final d'aquest llarg curs, i continuarem ara amb la festa infantil animada pel grup els Borinots.

Demà dissabte, futbolet, aquí a la plaça, protagonitzat pels nins petits. Després de la missa i a l'església el concert de les corals infantil i adulta del C.P. Son Juny i seguidament en aquesta mateixa plaça es realitzarà el sopar de solidaritat.

Diumenge, al camp de futbol i pati de l'escola els jocs de rivalitat pares-fills i mares-filles. El vespre a l'església concert per l'orquestra filarmònica Illes Balears.

I el dilluns, dia de Sant Joan, a les 6 del matí tots a Consolació per observar com balla el sol i gaudir dels actes tradicionals de la festa. Després al poble les carreres de cintes i a la nit l'actuació dels grups del taller de teatre d'aquest curs. I per acabar aquest dia més llarg de l'any la traca final.

I ja està dit tot per enguany. Basta de paraules i donem pas a les festes del "Sol que Balla" 1996.

Bones festes a tots!.

Rosa Mª Ferriol Martorell

BONES VACANCES

DESITJAM ALS NOSTRES LECTORS